

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 12 0 У 007212 21 Увп
Бања Лука, 09.12.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Смиљане Мрше предсједника вијећа, те Страхине Ђурковића и Мерсиде Бјелобрк чланова вијећа, уз учешће Маје Савић као записничара, у управном спору по тужби З.С. из Б., заступан по пуномоћнику Д.В., адвокату из Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 27.11.2018. године тужене Управе, у предмету излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бијељини број 12 0 У 007212 19 У од 23.4.2020. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 09.12.2021. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бијељини број 12 0 У 007212 19 У од 23.4.2020. године се укида и предмет враћа на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта, којим је тачком 1 диспозитива одбачена жалба тужиоца изјављена против рјешења Управе, Подручне јединице Б. - Комисије за излагање на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима (Комисија) број ... од 31.10.2018. године, а тачком 2 одбијен је захтјев тужиоца за накнаду трошкова састава жалбе. Тим првостепеним рјешењем утврђен је садржај непокретности у Привременом листу непокретности број 572 к.о. Д., а које су ближе одређене ставом 1 тачка а) диспозитива и одређен носилац права својине ПД „С.“ а.д. Б.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да тужилац жалбом оспорава утврђено право својине на парцели број 2797/19 к.о. Д. сматрајући да то право припада Н.С., односно њеним законским насљедницима међу којима је тужилац, а не ПД „С.“ а.д. Б. са 1/1 дијела, те да је тужилац као странка са мање вјероватним правом упућен да код надлежног суда покрене одговарајући поступак ради утврђивања права својине на предметној парцели.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија наведену пресуду из основа садржаног у одредби члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС”, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је првостепени орган противзаконито утврдио право својине у корист ПД „С.“ а.д. Б., јер је рјешењем Комисије за враћање непокретности Б. број ... од 25.5.2000. године, парцела број 2797/19 к.о. Д., као и парцела 1322/183 к.о. Б.С. враћена Н.С. као сљеднику ранијег власника К.С. које је одузето по АРИК број ..., те да јој се

наведене парцеле враћају, па је првостепени орган те парцеле једино и могао уписати на име тужиоца као правног сљедника Н.С. Наведена одлука Комисије је остала на снази с обзиром да је ставом 2 и 3 Одлуке високог представника за БиХ прописано да те одлуке не утичу ни на који начин на судске и административне одлуке (управна рјешења) акте и налоге донесене у складу са горе наведеним законима прије датума доношења ове одлуке тј. 30.8.2000. године, а ставом 3 је прописано да се поступак који је у току, а који се односи на права подносиоца захтјева за поврат одузете имовине на основу горе наведеног закона обуставља са даном доношења ове одлуке тј. 30.8.2000. године. Наглашава да је ове приговоре истицао прво у жалби, а касније и у тужби, али нижестепени суд није одговорио на ове наводе већ је паушално одбио тужбу потврђујући наводе из оспореног акта. Напомиње да је одредбом члана 53 став 1 Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, број 93/06, 86/07, 14/10 и 5/12) прописано да се не може располагати са пољопривредним земљиштем које се има вратити ранијим власницима, па су управни органи и нижестепени суд доносећи наведене акте поступили супротно законским прописима чиме су одлучивали на штету Н.С., односно њених законских насљедника па је тиме повређено право на имовину из члана 1 Протокола I уз Европску конвенцију. Предлаже да Врховни суд захтјев уважи, побијану пресуду огласи „ништавом“, као и оспорени акт и првостепено рјешење или да преиначи пресуду, поништи оспорени акт и првостепено рјешење, а тужиоцу надокнади трошкове управног спора према исказаном трошковнику.

У одговору на захтјев тужена је остала код разлога датих у образложењу оспореног акта.

ПД „С.“ а.д. Б., заинтересовано лице у овом управном спору, у одговору на захтјев истиче да је побијана пресуда правилна и законита, те напомиње да се пред Основним судом у Бијељини већ води поступак ради утврђивања права својине на предметној непокретности због чега није могуће водити истовремено и поступак пред органом управе поводом истог захтјева. Истиче да тужилац није доказао да је ријеч о идентичном земљишту које је одузето правном преднику тужиоца по основу национализације, а чак и да се ради о истом земљишту познато је да су одлуком Високог представника за БиХ оглашени неважећим Закон о враћању одузете имовине и обештећењу и Закон о враћању одузетих непокретности па да не постоји ниједан пропис којим се регулише поврат те имовине, а и да постоји то рјешење о враћању имовине, оно није постало правноснажно па не производи никакво правно дејство. Наводи да је заинтересовано лице власник наведених непокретности, па да је Комисија правилно тужиоца са мање вјероватним правом упутила на остваривање права својине у парничном поступку. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев и одговоре на захтјев, те побијану пресуду и цјелокупне списе предметне управне ствари, на основу члана 39 ЗУС, одлучено је као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списа произлази да је извршено излагање на јавни увид података о непокретностима и да је првостепеним рјешењем утврђен садржај тих непокретности и одређени носиоци права на непокретностима ближе означени у диспозитиву тог рјешења. Оспореним актом је одбачена жалба, а побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

На основу одредбе члана 76 став 1 Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Сл. гласник РС“, број 6/12, 110/16 и 62/18, у даљем тексту: Закон), излагање података у циљу оснивања катастра непокретности, према подацима катастра земљишта и катастра непокретности, земљишне књиге и књиге уложених уговора обавља Комисија за излагање на јавни увид података о непокретностима и утврђивање права на непокретностима (Комисија) коју формира Управа за једну или више катастарских општина.

Према одредби члана 77 Закона прије излагања података Комисија је дужна да прибави копије катастарских планова и елаборат новог премјера, као и податке о лицима за које се, по прикупљеним подацима, претпоставља да су носиоци права на непокретностима у катастарској општини за коју се излажу подаци. Према ставу 2 овог члана Комисија је обавезна да користи: а) податке из земљишне књиге, б) старе катастарске планове и операте, в) **одлуке судова и органа управе којима је одлучено о правима на непокретностима, а које нису проведене у земљишним књигама**, г) **непроведене одлуке аграрних и других Комисија које се односе на непокретности**, д) податке о правима утврђеним у поступку комасације и њ) друге исправе и доказе који могу послужити као основ за упис права у катастар непокретности. На основу става 3 овог члана, судови, органи управе и други органи и предузећа дужни су без одлагања доставити Комисији, на њен захтјев, податке и исправе које ће послужити за упис права на непокретностима.

Према одредби члана 86 став 1 истог закона, Комисија, на основу чињеница утврђених у поступку излагања података, доноси рјешење које садржи податке о непокретностима, означавање права на непокретностима и носиоца тог права, ограничења везана за располагање непокретностима, налог за упис података о непокретностима и носиоцима права на непокретностима. Пописни лист са подацима о непокретностима и правима на непокретностима саставни је дио рјешења из става 1 овог члана (став 2).

Одредбом члана 87 став 1 Закона прописано је да се против рјешења из члана 86 овог закона може изјавити жалба Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове у року од 15 дана од пријема рјешења али се рјешење може побијати жалбом само у погледу утврђених података премјера и катастарског класирања земљишта, док је ставом 3 овог члана дефинисано да се у погледу утврђивања права на непокретностима у року од 30 дана од дана пријема рјешења може покренути спор код надлежног суда или другог органа.

Из наведених одредаба јасно произлази да се жалбом не може оспоравати утврђено право својине, али се може истицати да Комисија није узела у обзир релевантну документацију, нити је прибавила и извршила увид у одлуке и доказе садржане у члану 77 овог закона.

Дакле, Комисија је била обавезна, по службеној дужности, да поред других података из члана 77 поменутог закона, прибави и све одлуке судова и непроведене одлуке аграрних и других комисија које се односе на непокретности. Тужилац је у жалби јасно истакао, а то понавља и у тужби, као и у захтјеву, да је рјешењем Комисије за враћање непокретности Б. број ... од 25.5.2000. године, враћена предметна парцела преднику тужиоца Н.С., па је Комисија била дужна прибавити ту одлуку и утврдити да ли је наведена одлука постала коначна пре доношења одлуке Високог представника за БиХ тј. пре 30.8.2000. године.

Ово из разлога што је ставом 2 Одлуке високог представника за БиХ (објављена у „Сл. гласнику РС“, број 31/00 од 18. септембра 2000. године) којом се Закон о враћању одузетог земљишта („Сл. гласник РС“, број 21/96; Закон о враћању одузетих непокретности („Сл. гласник РС“, број 21/96 и Закон о враћању одузете имовине и обештећењу („Сл. гласник РС“, број 13/00 „проглашавају неважећим“), прописано да ова Одлука ни на који начин не утиче на судске и административне (управне) одлуке, акте и налоге донесене у складу са горе наведеним Законима пре датума доношења ове Одлуке тј. пре 30.8.2000. године.

Одлука Комисије за враћање имовине донесена је 25.5.2000. године па уколико је иста постала коначна пре 30.8.2000. године, онда се њено правно дејство не укида доношењем поменуте Одлуке високог представника за БиХ.

Уколико се покаже да је Одлука Комисије за враћање имовине постала коначна и правноснажна пре 30.8.2000. године, онда се право тужиоца указује вјероватнијим у односу на право заинтересованог лица коме је признато право својине на предметној парцели. Заправо, предник тужиоца има правни основ за стицање права својине на предметној парцели, јер је Одлука Комисије за враћање одузете непокретности правни основ да се то лице или његови насљедници упишу као носиоци права у поступку излагања непокретности на јавни увид сагласно одредби члана 77 став 2 тачка г) Закона. Ако се ове чињенице покажу тачним, онда је упућивање тужиоца да покрене парнични поступак за утврђивање права својине извршено супротно одредби члана 85 наведеног закона, с обзиром да је то право утврђено његовом правном преднику у управном поступку.

Одредбом члана 33 став 1 ЗУС прописано је да суд у управном спору мора цијенити правно релевантне наводе тужбе.

Тужилац је прво у жалби, а касније и у тужби, истакао да је предметна парцела преднику тужиоца Н.С. враћена Одлуком Комисије за враћање непокретности Б. број ... од 25.5.2000. године па да је по том основу њему требало признати право својине на предметној парцели од стране Комисије за излагање на јавни увид података о непокретностима, а о чему се нижестепени суд уопште није изјашњавао па је на тај начин починио повреду одредбе члана 33 став 1 ЗУС, која има за последицу укидање побијане пресуде.

Наиме, нижестепени суд је пошао од погрешне премисе да је тужилац оспоравао утврђено право својине иако је он у суштини оспоравао чињеницу да првостепени орган није поступио у складу са чланом 77 конкретно, конкретно ставом 2 тачка г) тог члана цитираног закона, односно да приликом провођења поступка и доношења рјешења није поштовао правила поступка, јер није прибавио сва документа и одлуке у поступку излагања, а који документи су од утицаја на утврђивање чињенице којег правног субјекта ће уписати као носиоца права, а која обавеза произлази из одредбе члана 77 став 2 Закона о премјеру и катастру.

Дакле, тужилац је истицао повреду поступка коју је учинила Комисија у поступку излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивању носиоца права на тим непокретностима, а о којој повреди је нижестепени суд морао водити рачуна с обзиром на основе побијања управног акта у смислу члана 10 ЗУС.

Пропуштање нижестепеног суда да у побијаној пресуди цијени правно релевантне наводе тужбе има за посљедицу укидање пресуде и враћање предмета на поновно суђење.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се захтјев тужиоца, на основу одредаба члана 40 став 1 и 3 тог закона уважава, побијана пресуда укида и предмет враћа на поновно суђење.

О трошковима управног спора одлучиће нижестепени суд на основу одредбе члана 397 став 3 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) која се одредба примјењује и у поступку управног спора на основу члана 48 ЗУС, на она питања поступка која нису уређена Законом о управним споровима, ако је то у складу са сврхом и природом управног спора.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић